

Den Haag – Koninklijke Schouwburg
26 juni en 2 juli 1974
Amsterdam – Stadsschouwburg
28 en 30 juni, 6 juli 1974
Rotterdam – Schouwburg
4 juli 1974

L'Erismena

dramma per musica

libretto : Aurelio Aureli

muziek : Pier Francesco Cavalli

reconstructie van de partituur :

Alan Curtis

Muzikale leiding	Alan Curtis
Regie, dekors en kostuums	Filippo Sanjust
Erimante, koning van Medië	Herbert Beattie
Diarte, opperbevelhebber van Erimante's leger	Willem Laakman
Erismena, een jonge prinses	Mary Burgess
Argippo, dienaar van prins Orimeno	Richard Barrett
Orimeno, prins van Colchus	Paul Esswood
Aldimira, een welgeschapen slavin	Carole Bogard
Flerida, haar vertrouwde	Marianne Dieleman
Alcesta, voedster van Aldimira	John Ferrante
Idraspe, Iberische prins, vermomd als Erineo	Daniel Collins
Clerio, zijn Moorse vertrouweling	René Jacobs
Schermduel	Jan Dijkstra en Cees Versteeg

Continuo :

Bob van Asperen en Alan Curtis,
cembalo ;

Anner Bijlsma, cello ;

Kristian Gerwig, Anne van Royen,
Toyohiko Satoh en Michael Schäffer,
chitarrone en luit

La Petite Bande

Concertmeester : Sigiswald Kuyken

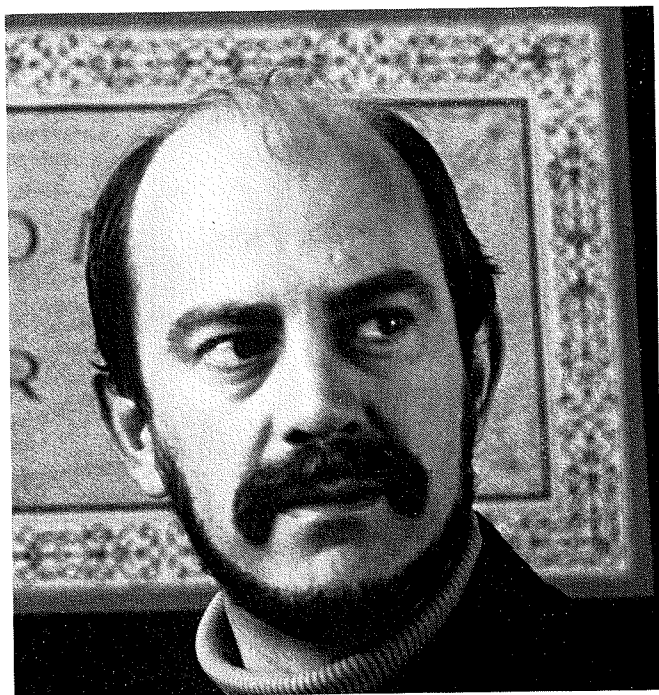
Kostuums vervaardigd in het atelier
van Dries Plak

Dekors vervaardigd in eigen atelier
o.l.v. Nico Out

Pruiken en grimewerk o.l.v.

Henk van Dreumel

Pauze na het eerste bedrijf

Alan Curtis

Filippo Sanjust

Inhoud

Het thema van 'Erismena' is even oud als geliefd in de Europese literatuur en in het theater: de triomf van de trouw, in het verhaal van een meisje, dat haar beminde is kwijtgeraakt en hem – na veel avonturen en als man vermomd – tenslotte terugvindt.

Meer in het algemeen is het libretto een komedie van in elkaar grijpende liefdesaffaires volgens het beproefde stramien: 'A houdt van B', 'B houdt van C', 'C houdt van D' enz. enz. Dit soort verhalen is voor het eerst populair geworden door Ariosto's *ORLANDO FURIOSO* en is daarna een constante bron van inspiratie voor het Europese theater geworden, van Shakespeares romances af, tot Mozart's 'Cosi fan tutte' toe.

Eerste bedrijf

Erimante, de koning van Medië, behaalt de overwinning in een veldslag tegen zijn vijand Artamene, de koning der Armeniërs. In de nacht daarna droomt hij, dat een jonge krijgsman de pas veroverde kroon van zijn hoofd ruikt. Hij wordt wakker en is erg onder de indruk van zijn droombeeld. Hij keert terug naar zijn hoofdstad, waar Aldimira, een schone slavin, waarop hij verliefd is, op hem wacht. Onder de door Erimante's soldaten gemaakte gevangenen bevindt zich Erismena, die als soldaat vermomd onder de vlag van Artamene heeft gestreden en gewond werd. Zij betreurt haar lot en het lange, vruchteloze zoeken naar haar geliefde Idraspe, die spoorloos verdwenen is.

Prins Orimeno, een van Erimante's bondgenoten, maakt zich gereed om terug te keren naar Aldimira, de slavin van Erimante. In het geheim heeft hij een verhouding met haar. In de gewonde en gevangen genomen Erismena ziet hij een dapper tegenstander. Hij zorgt ervoor, dat zij vrijkomt en neemt haar mee naar de hoofdstad.

Aldimira verwacht de terugkeer van haar twee aanbidders, Orimeno en Idraspe. Orimeno arriveert, aangekondigd door zijn officier Argippo. Na een kort, maar emotioneel weerzien met Aldimira laat hij de gewonde Erismena onder haar hoede achter. Dit blijkt een zeer onverstandige daad te zijn, want de wispelturige Aldimira, die de mooie 'jongen' Erismena ziet, wordt direct smoorverliefd op hem en vergeet onverwijld haar beide aanbidders.

Idraspe, schenker des konings en Aldimira's tweede geliefde, komt in het paleis terug en hoopt zijn beminde terug te zien. Zijn jonge dienaar Clerio verwijt hem, dat hij allang geleden Erismena in de steek heeft gelaten en al zijn mooie beloftes aan haar vergeten blijkt te zijn.

Koning Erimante keert terug en laat Aldimira roepen. Orimeno brengt de gevangene, Erismena, bij hem en verzoekt om haar vrijlating. De koning is ontzet, want hij herkent in haar onmiddellijk de krijgsman, die in zijn gruwelijke droom als zijn opvolger aan hem verschenen is. Hij is vastbesloten aan die vreselijke dreiging te ontkomen en geeft zijn schenker Idraspe opdracht, de gevangene te vergiftigen. Als Aldimira verschijnt, vergeet de koning zijn zwartgallige gedachten en begroet haar als zijn koningin. Hij verklaart zich bereid iedere wens van haar te vervullen. Onmiddellijk vraagt zij de vrijlating van Erismena. De koning, die haar met moeite verborgen passie wel heeft opgemerkt, is razend, maar hij weet zich te beheersen, omdat hij denkt dat binnen enkele ogenblikken het voorwerp van zijn jaloezie door vergif het leven zal laten. Daarom doet hij alsof hij Aldimira haar zin geeft en belooft haar leven en vrijheid voor Erismena. Ze mag 'hem' zelfs tot echtgenoot hebben als ze dat wil. Aldimira is overweldigd door zoveel edelmoedigheid.

Tweede bedrijf

Flerida, de dienaars van Aldimira, brengt Erismena een wonderlijk geschenk van haar meesteres, n.l. twee médailles met de portretten van Idraspe en Orimeno. Aldimira laat die aan haar nieuwe beminde brengen als een bewijs, dat ze van haar andere aanbidders afziet. Wanneer Erismena de beide médailles bekijkt, herkent ze in een van de portretten Idraspe en komt tot de conclusie dat haar langgezochte geliefde haar ontrouw is. Om alles nog erger te maken, komt Idraspe zelf, om op bevel van de koning Erismena de gifbeker te reiken. In haar vermomming als jongeling herkent hij zijn vroegere geliefde niet. Bij zijn aanblik wordt Erismena echter overstelpt door woede en verdriet en ze valt flauw, nog voor ze heeft kunnen drinken.

Op dat ogenblik komt de koning binnen, ziet Erismena op de grond liggen, denkt

dat zijn bevel uitgevoerd is en stuurt Idraspe weg, zonder hem de gelegenheid te geven de ware toedracht uit te leggen.

Dan roept hij Aldimira en zegt tegen haar: 'Je geliefde slaapt, als je hem wakker kunt maken, is hij de jouwe!' Aldimira blijft alleen achter met Erismena, die al gauw bijkomt en in woede uitbarst over het verraad van Idraspe. Ze besluit echter net te doen alsof ze op de avances van Aldimira ingaat en gaat zelfs zover, dat ze haar liefde aanvaardt.

Orimeno luistert de geliefden af en is ontzet over de trouweloosheid van Aldimira. Ook Idraspe wordt even later onaangenaam verrast door Aldimira's plotse-linge koelheid jegens hem.

In de troonzaal kondigt Erimante zijn voornemen aan om Aldimira tot koningin te verheffen. Aldimira zelf komt binnen met Erismena en dankt de koning zeer naïef voor de mooie man, die hij haar heeft geschonken. De koning is woedend als hij merkt dat Erismena nog leeft en geeft bevel Aldimira, Erismena en Idraspe, die zijn opdracht niet heeft uitgevoerd, gevangen te zetten.

Intussen zit – in een komisch tussenspel – Aldimira's oude voedster Alcesta achter de officier Argippo aan. Hij is verontwaardigd over de avances van het oudje en houdt haar voor de gek, omdat hij zelf verliefd is op de knappe Florida, de dienaar van Aldimira. In wanhoop probeert Alcesta dan Idraspe's dienaar Clerio te verleiden, maar zonder enig succes.

Derde bedrijf

De koning beklagt zich over zijn ongelukkig lot. De gevangenebewaarder komt binnenstormen om hem te vertellen, dat de gevangenen ontsnapt zijn.

Orimeno heeft Aldimira gered, maar zij weigert zijn hulp als haar beminde Erismena niet ook bevrijd wordt. Orimeno belooft aan haar wens gevolg te geven. Op dat ogenblik komen Alcesta, de oude voedster, en Clerio op. Clerio betreurt het lot van zijn meester en maakt diens ware identiteit bekend: Idraspe was niet als dienaar geboren, maar als Spaanse prins. Alcesta vertelt Aldimira, dat Idraspe haar sinds lang vermiste broer is en dat Aldimira zelf als prinses is geboren.

Idraspe en Erismena zijn weer gepakt. De wraakzuchtige koning geeft beiden een zwaard. 'Ik laat jullie een poosje alleen', zegt hij, 'en als ik terugkom, wil ik dat jullie allebei dood zijn: jullie moeten elkaar ter dood brengen'.

De twee geliefden blijven alleen achter en Erismena maakt zich aan de verbaasde Idraspe bekend. Hij valt op zijn knieën en smeekt om vergiffenis.

De koning komt terug en treft de beide tegenstanders in een tedere omarming aan. Zijn woede verandert in verbazing en vreugde als hij tot de ontdekking komt, dat Erismena zijn lang verloren gewaande dochter is. Nu begrijpt hij ook de betekenis van zijn droom. Eens zal Erismena, als zijn wettige erfgename, zijn kroon dragen. De andere personages komen zwaar gewapend op om voor de bevrijding van Erismena en Idraspe te vechten. Ze zijn lichtelijk verbaasd als zij, in plaats van bij een bloederige terechtstelling, in een familie-reünie terechtkomen.

Aldimira neemt genoegen met de liefde van Orimeno, Erismena is eindelijk verenigd met haar Idraspe en koning Erimante is volkomen tevreden met zijn rol als vader. En ze leefden allemaal nog lang en gelukkig . . .

Synopsis

The theme of 'Erismena' is an old and favourite one in European literature and theatre, that of the triumph of fidelity: the story of a girl who has lost her lover, and finds him again after undergoing many adventures, in a man's disguise. More generally, the libretto is a comedy of interlocking loveaffairs, of the 'A loves B, B loves C, C loves D, etc.' kind, first popularized by Ariosto in his *ORLANDO FURIOSO*, and a lasting inspiration to European theatre, from Shakespeare's romances down to Mozart's 'Cosi fan tutte'.

Act 1

Erimante, King of Media, triumphs in battle against his enemy Artamene, King of the Armenians. On the following night he dreams that a young warrior snatches the newly conquered crown from his head. He awakens, much shaken by this vision and returns to his capital and to the arms of Aldimira, a beautiful slavegirl, with whom he is in love.

Among the prisoners captured by Erimante's soldiers, is Erismena, disguised as

soldier, who has fought under the banners of Artamene and has been wounded. She bemoans her fate and the long fruitless search for her lost lover, Idraspe. The prince Orimeno, one of Erimante's allies, prepares to return to the arms of Aldimira, King Erimante's slavegirl, with whom he has been carrying on a secret affair. On recognizing in the wounded and captive Erismena a valiant enemy, he has released her and takes her with him to the city.

Aldimira awaits the return of her two lovers, Orimeno and Idraspe. Orimeno returns, announced by his officer Argippo. After a brief but rapturous reunion with Aldimira, he leaves the wounded Erismena in her care. It proves to be an unwise move: for the fickle Aldimira, on beholding the beautiful 'boy' Erismena, falls madly in love with him, instantly forgetting her other two lovers.

Idraspe, Aldimira's other lover, who is also the king's cupbearer, comes back to the palace, in the hope of seeing his beloved. His young servant Clerio reproaches him for having abandoned Erismena long ago and having forgotten his sacred vows to her.

King Erimante returns and summons Aldimira to his presence. Orimeno presents him the captured Erismena, begging for her release. The king is horrified, for he has immediately recognized in her the warrior, who in last night's frightening dream, appeared as the next holder of his crown. Determined to rid himself of such a terrible threat, he orders Idraspe, the cupbearer, to poison the prisoner. Aldimira appears: the king forgets his dark thoughts and salutes her as his queen. He declares himself ready to grant her every wish. She immediately asks for the release of Erismena. Perceiving her ill disguised passion, the King is furious: but he stifles his rage, thinking that in a few moments the object of his jealousy will be executed by poison. He therefore plays up to Aldimira, promising her the life and liberty of Erismena. She can even have 'him' as her companion if she wants. Aldimira is overwhelmed by such apparent generosity.

Act 2

Florida, Aldimira's maid, comes to Erismena with a strange gift from her mistress: two medallions with the portraits of Idraspe and Orimeno which Aldimira is sending to her new love as proof that she is renouncing all her old ones.

On looking at the two medallions, Erismena immediately recognizes in one of them Idraspe and realizes that her much sought lover is unfaithful. To make matters worse, Idraspe himself appears, bearing the poisoned drink which the king has ordered him to bring to Erismena. He does not recognize his former mistress in her boy's disguise: but she, as soon as she sees him, is overwhelmed with rage and grief and faints before drinking the poison.

At that moment the king comes in, sees Erismena lying on the ground, thinks that his orders have been carried out, and, in his excitement, dismisses Idraspe, without giving him time to explain the misunderstanding. He then summons Aldimira, saying to her: 'Here is your sleeping lover: if you can wake him up, he is all yours.' Aldimira is left alone with Erismena, who wakes up and gives vent to her fury for Idraspe's treachery. Then she decides to play up to Aldimira's advances and goes so far as to accept her offers of love.

Orimeno overhears their tender conversation and is appalled at his mistress' faithlessness. Later also Idraspe is unpleasantly surprised by Aldimira's sudden indifference to him.

In the throneroom the king announces his intention to make Aldimira his queen. Aldimira herself appears with Erismena, naively thanking the king for presenting her with such a pretty husband. The king is furious on finding that Erismena is still alive. He orders the imprisonment of Aldimira, Erismena and Idraspe, who has disobeyed his orders.

Meanwhile, in a comic interlude, Aldimira's old nurse Alcesta pursues the officer Argippo, who scorns the old woman's advances and mocks her, since he is in love with pretty Florida, Aldimira's servant. In despair she tries to seduce Clerio, the servant of Idraspe, but with no success.

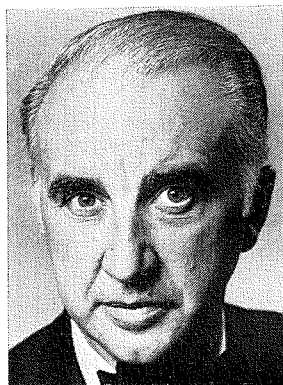
Act 3

The king laments his unhappy love. The prisonwarden bursts in to tell him, that all the prisoners have escaped.

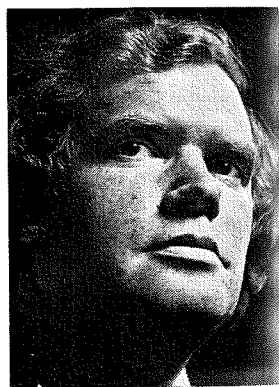
Orimeno has rescued Aldimira, but she refuses to leave, if her beloved Erismena is not freed as well. Orimeno promises to comply with her wishes. At that point Alcesta the old nurse and Clerio come in. Clerio laments the fate of his master, the captive Idraspe, revealing the latter's real identity: he was not born a servant, but an Iberian prince. Alcesta explains to Aldimira that Idraspe is her long lost brother and that she, Aldimira herself, was born a princess.

Idraspe and Erismena have been recaptured. The vengeful king gives each one of them a sword. 'I will now leave you alone for a short while', he says to them, 'and when I come back I wish to find you both dead: you are to be each other's executioners.' The two lovers are left alone and Erismena reveals her identity to the astonished Idraspe, who falls on his knees and begs her forgiveness. The king comes back to find the two fighters locked in a rapturous embrace. His rage changes to astonishment and joy on discovering that Erismena is his own long lost daughter. He now understands the meaning of his dream. Erismena will one day wear his crown, because she is his natural heir.

The other characters come in, armed to the teeth, to fight for the deliverance of Erismena and Idraspe and are somewhat taken aback in finding a family-reunion, where they had expected a bloody execution. Aldimira accepts Orimeno's love, Erismena is finally reunited with her Idraspe, and the King is content with retiring into a fatherly attitude. They all live happily ever after.

Herbert Beattie

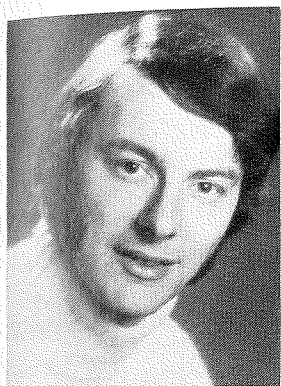
Willem Laakman

Mary Burgess

Richard Barrett

Paul Esswood

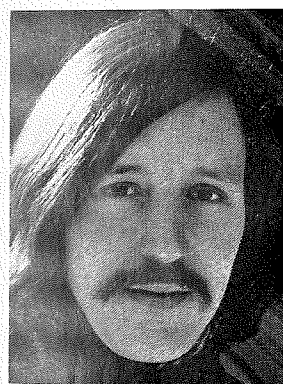
Carole Bogard

Marianne Dieleman

John Ferrante

Daniel Collins

René Jacobs

Agenda

L'Erismena – Pier Francesco Cavalli

wo. 26 juni	Den Haag	Kon. Schouwburg	20.15 uur
vr. 28 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
zo. 30 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
di. 2 juli	Den Haag	Kon. Schouwburg	20.15 uur
do. 4 juli	Rotterdam	Schouwburg	20.15 uur
za. 6 juli	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur

Le nozze di Figaro – Wolfgang Amadeus Mozart

do. 27 juni	Rotterdam	Schouwburg	20.15 uur
za. 29 juni	Eindhoven	Stadsschouwburg	20.15 uur
ma. 1 juli	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
wo. 3 juli	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
vr. 5 juli	Scheveningen	Circustheater	20.15 uur

De volgende serie voorstellingen :

La Bohème – Giacomo Puccini

ma. 19 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur
wo. 21 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur
vr. 23 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur
zo. 25 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur
di. 27 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur
do. 29 augustus	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.00 uur

Muzikale leiding Bohumil Gregor
Regie Bodo Igesz
Dekors en kostuums Neil Peter Jampolis

Rodolfo Vasile Moldoveanu
Marcello Lenus Carlson
Schaunard Willem Laakman
Colline Hubert Waber
Benoit Tom Haenen
Mimi Joanna Bruno
Musetta Nelly Morpurgo
Alcindoro Tom Haenen
Parpignol Peter Kooymans
Pruimenverkoper Frans Fiselier
Douanier Wim Huysman
Sergeant Rudolf Vedder

Het Amsterdams Philharmonisch
Orkest
Het Nederlands Operakoor
Koordirigent : Cor Olthuis
Kinderkoor o.l.v. Paul Hameleers